

مراقبت‌های پیش از تزریق واکسن

پیشگیری از ابتلا به بیماری‌ها همیشه بر درمان آنها مقدم است؛ پیشگیری از بیماری‌های عفونی که در گذشته بسیاری از انسان‌ها را مبتلا می‌کرد و باعث مرگ آنها می‌شد، امروزه با انجام واکسیناسیون ممکن شده است.

پیشگیری از ابتلا به بیماری‌ها همیشه بر درمان آنها مقدم است؛ پیشگیری از بیماری‌های عفونی که در گذشته بسیاری از انسان‌ها را مبتلا می‌کرد و باعث مرگ آنها می‌شد، امروزه با انجام واکسیناسیون ممکن شده است. اکنون با پیشرفت علم و فناوری تولید، واکسن‌های جدیدی ارائه شده و تعداد واکسن‌هایی که کودکان باید تزریق کنند، افزایش یافته است.

واکسن‌هایی که در برنامه واکسیناسیون کشوری ایران وجود دارد شامل سیاه سرفه، فلج اطفال، دیفتتری، کزاز، سل، هیپاتیت ب، سرخک، سرخچه و اوریون است.

واکسن‌های دیگر که در سطح جهانی موجود است و در کشورهای دیگر جزئی از برنامه واکسیناسیون است شامل مننگوکوک، هیپاتیت آ، پنوموکوک، هموفیلوس آنفلوآنزا، روتا ویروس، پاپیلوماویروس و آبله مرغان می‌شود.

بعضی از واکسن‌ها مانند واکسن هاری یا واکسن آنسفالیت ژاپنی فقط در شرایط گازگرفتگی حیوان مشکوک و سفر به مناطقی که بیماری در آنها شایع است، تزریق می‌شود.

برنامه واکسیناسیون هر کشوری بسته به میزان شیوع بیماری‌های عفونی و امکانات موجود در آن کشور برنامه ریزی می‌شود. در کشور ما به دلیل شیوع بیماری سل و به دلیل آن که مادران در زمان زایمان از نظر ابتلا به هیپاتیت ب بررسی نمی‌شوند، واکسن ب ت ژ و هیپاتیت ب در زمان تولد تزریق می‌شود. واکسن‌های زنده شامل ب ت ژ، سرخک، سرخچه و اوریون می‌شود.

تزریق واکسن‌های زنده در کودکان دچار نقص ایمنی نباید انجام شود، بنابراین مراکز بهداشتی درباره تزریق این نوع واکسن‌ها احتیاط لازم را به عمل می‌آورند. به دنبال تزریق واکسن‌هایی مانند سه گانه (دیفتتری، کزاز و سیاه سرفه) ممکن است تب بالا، گرمی و قرمزی و تورم ناحیه تزریق، درد در محل تزریق، گریه و بیقراری شدید اتفاق بیفتد.

در این موارد، مراجعه به پزشک برای بررسی وضع کودک پیشنهاد می‌شود. اگر کودکی به دنبال تزریق یک واکسن، دچار حساسیت شدید شود، تزریق دوباره آن واکسن به او نباید انجام شود. اگر کودکی دچار بیماری سیستم عصبی است یا دچار تشنج‌هایی است که کنترل نشده است نیز نباید واکسن سه گانه را دریافت کند.

ابتلا به بیماری‌های عفونی ساده مانند سرماخوردگی منعی برای انجام واکسیناسیون تلقی نمی‌شود.

اگر کودک همزمان با مصرف قطره پولیوی خوراکی (فلج اطفال)، شیر مادر مصرف کند، اشکالی ندارد، ولی اگر تا 10 دقیقه بعد از مصرف واکسن استفراغ کند باید یک نوبت دیگر واکسن را دریافت کند، ضمناً اگر کودک هنگام دریافت واکسن پولیوی خوراکی اسهال داشته باشد، لازم است یک نوبت دیگر واکسن پولیوی را یک ماه بعد دریافت کند.

انجام واکسیناسیون بموقع کودکان از اقداماتی است که لازم است از سوی خانواده کاملاً جدی گرفته شود، این امر به پیشگیری از بیماری‌های عفونی کمک می‌کند که برای تضمین سلامت کودک ضروری است.

دکتر فریبا شیروانی - متخصص اطفال و فوق تخصص عفونی اطفال